Pertti Mustajoki
Terve Paino ry:n pj.
professori, sisätautilääkäri
puh 050 591 6336
pertti.mustajoki@fimnet.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Terve Paino ry:n lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle 12.1.2022

Suurin osa suomalaisista on ylipainoisia ja 1 200 000 on lihavia, eli liikakiloja on vähintään 15 kiloa. Erityisen huolestuttavaa on, että varsinkin lapsilla lihavuus edelleen lisääntyy.

Lihavuuteen liittyvät aineenvaihdunnan häiriöt aiheuttavat yli 30 sairautta, joista monet ovat yleisiä kansantauteja. Sairaudet aiheuttavat sadoilletuhansille kansalaisille kärsimyksiä ja monen kohdalla johtavat ennenaikaiseen kuolemaan.

Lihavuus aiheuttaa terveydenhuollolle, ikääntyneiden hoivapalveluille ja työn tuottavuudelle yhteensä vuosittain yli 5 miljardin euron ylimääräisen kustannuksen. Lihavuudesta johtuvien sairauksien aiheuttamia kustannuksia Suomen taloudelle on viime vuosina selvitetty useissa yliopistotason tutkimuksissa. Terve Paino on koonnut tieteellisistä julkaisuista saadut tiedot ja julkaissut ne kotisivullaan.

Sokeripitoisilla juomilla ja muilla runsaasti sokeria sisältävillä elintarvikkeilla on tärkeä osuus erityisesti nuorten ylipainon kehittymisessä. Sokerin kulutuksen vähentäminen on lihavuuden torjunnassa ja yleensäkin suomalaisten terveyden kannalta välttämätöntä.

Valtiovarainministeriön virvoitusjuomaveron muutosehdotus – runsaammin sokeria sisältävien juomien voimakkaampi verottaminen - on askel oikeaan suuntaan. Samoin sokerimehujen mukaan ottaminen verotuksen piiriin on täysin perusteltua.

Jotta sokerin saantia juomista saataisiin tehokkaammin vähennettyä, Terve Paino ehdottaa harkittavaksi, että kahdesta alimmasta veroluokasta luovutaan ja kahden ylimmän luokan verotusta vastaavasti kiristetään.

Ei ole odotettavissa, että virvoitusjuomavero yksinään riittää vähentämään väestön ylipainoa, koska suomalaisten saamasta sokerista vain noin 20 prosenttia tulee sokerijuomista. Muista makeista elintarvikkeista tulee selvästi enemmän sokeria kuin juomista. Suurimpia sokerin lähteitä ovat makeiset (sokeria 50-60 %), suklaa (50 %), keksit (20-50 %) ja sokerimurot (25 %). Näiden kulutus on viime vuosikymmeninä voimakkaasti kasvanut. Siksi Suomeen tarvitaan laaja-alainen sokerivero, jonka avulla sokerin kulutusta voidaan tehokkaasti vähentää ja joka laajentaisi veropohjaa. On huomattava, että veron vaikutukset kohdistuisivat vain niihin, jotka käyttävät runsaasti sokeria sisältäviä epäterveellisiä tuotteita. Vero vähentäisi sokerin kulutusta ja samalla kannustaisi teollisuutta vähentämään sokeria tuotteissaan.

VM on laskenut, että virvoitusjuomavero tuottaa valtion kassaan 213 miljoonaa euroa. Terve Painon arvion mukaan laajan sokeriveron tuotto olisi 500 – 1000 miljoonaa euroa.

Terve Paino esittää, että valiokunta hyväksyy ponnen, joka velvoittaa hallitusta asettamaan laajapohjaisen sokeriveroa valmistelemaan työryhmän, jossa on riittävästi alan asiantuntijoita.

Lisätietoa Terve Paino ry:n asiantuntijoiden artikkelista Mitä lihavuus maksaa Suomelle?